

Найважливішою перешкодою для людини є сама людина. Але нинішнє прагнення до «об'єктивного» пізнання, освоєння зовнішньої предметності віддаляє людину від самої себе.

Як Декарт відокремив думку від чуттєвості, щоб зробити предметом думки саму думку, так Руссо береться звільнити відчуття від інтелектуальних привнесень, щоб зосередитися на ньому ж самому, щоб «почувати почуття». Але, якщо Декарт звертає думку на саме себе, для того, щоб досягти чистоти і ясності інтелектуального пізнання, то Руссо відмежовує почуття від усякої зовнішньої предметності й орієнтує усередину для досягнення морального самопізнання.

У людині цивілізованій Руссо фіксує два різних принципи, з яких один спрямовує до любові, справедливості, морального блага, а інший тягне вниз, підкоряється владі зовнішніх почуттів і пристрастей, породжених ними.

Філософ розрізняє природну і соціальну нерівність: природа створює людей різними, але не ці розходження обумовлюють соціальну нерівність - його причиною є приватна власність. Руссо бачить три причини нерівності: по-перше, ця нерівність суспільна; по-друге, вона виникла історично; по-третє, вона зв'язана з появою приватної власності. Приватна власність виникає при переході людства від природного стану до суспільного, тобто є продуктом цивілізації.

Єрмоленко К., студ. гр. БГР-1-20
Науковий керівник доктор філос. наук,
доц. Сакун А.В.
Київський національний університет
технологій та дизай

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ ПЛАТОНА

Платон є однією з ключових фігур античної філософії.

Спираючись на досягнення піфагорійців-математиків, Платон будує свою філософську систему, створюючи три світи: світ речей, що постійно змінюється; світ ідей (ейдосів) – вічний та незмінний і, в проміжку між ними – математичні об'єкти.

Платон був засновником ідеалізму. Його погляди сформульовано в міфі про печеру. На Платонів погляд, справжні цінності буття утворюють особливий позафізичний світ – Гіперуранію. Цей світ складають безтілесні прообрази, зразки, проекти, ідеї, ейдоси речей, тварин, людей, чеснот та цінностей. Ейдоси ніхто й ніщо не народжує, вони існують вічно, вони незмінні й непорушні. Світ, доступний почуттям, утворюється при втіленні ейдосів у хаотичній, плинній, змінній матерії.

Філософія Платона є оригінальним вченням про ідеї. Відповідно цього вчення, світ чуттєвих речей не є світом дійсно суцього: чуттєві речі перебувають у безперервній зміні, то виникають, то гинуть. Всьому тому,

що є в них справді сушим, чуттєві речі зобов'язані своїм безтілесним прообразам, які Платон називає ідеями. Ідеї вічні, незмінні, безвідносні; вони не залежать від умов простору і часу. По відношенню до чуттєвих речей ідеї є одночасно і їх причинами і тими зразками, за якими були створені ці речі. Водночас ідеї є також метою, до якої прагнуть істоти чуттєвого світу.

Ідеальний світ Платона протистоїть звичайному світові не тільки як абстрактне – конкретному, сутність – явищу, оригінал – копії, але і як добро – злу. Тому ідеєю всіх ідей, найвищою ідеєю Платона виступає ідея добра як такого – джерело істини, краси і гармонії. Ідея добра безлика (хоча неоплатоніки вважали платонівську ідею добра Богом). Ідея добра виражає безликий аспект філософії Платона, тоді як Бог-творець – особисте начало. Бог і ідея добра дуже близькі. Ідея добра увінчує піраміду ідей Платона.

Філософія Платона характеризується також своєрідним протиставленням тіла і душі. Тіло – смертне, а душа безсмертна. Тіло живої істоти створене із часточок вогню, землі, води і повітря, позичених у тіла космосу. Призначення тіла – бути тимчасовим вмістилищем душі, її рабом. Як і тіло, душа створена богами. Душі творяться із залишків тієї суміші, із якої Бог створив душу космосу. За Платоном індивідуальна душа складається з двох частин: розумної і нерозумної. За допомогою першої частини людина здатна мислити, а друга сприяє почуттям: завдяки їй людина закохується, відчуває голод і спрагу, буває охоплена іншими почуттями.

На протиставленні тіла і душі ґрунтується гносеологія Платона. Суть теорії пізнання Платона полягає в тезі, що «знання – це пригадування (анамнез)» того, що колись душа знала, а потім забула. Метод анамнезу – метод сходження до ідей, до загального не шляхом узагальнення часткового і одиничного, а шляхом пробудження в душі забутого знання, знаходження його в ній. Найголовнішим у методі анамнезу є мистецтво логічного мислення, філософської бесіди, питань і відповідей і т.д.

На думку Платона, висловлену ним у трактаті “Держава”, головною основою ідеальної держави є справедливість. Вона полягає в тому, щоб кожному громадянину було відведено особливе заняття, найбільш відповідну його натурі роботу, тобто справедливість є відповідність реальної речі своїй ідеї, адже держава тоді є ідеальним, коли кожен громадянин діє в згоді зі своєю власною сутністю.

А оскільки між людьми існують індивідуальні розходження, Платон пропонує розподіл суспільства на стани: філософів-правителів, воїнів-стражів і ремісників-виробників. Ці стани Платон ототожнює з трьома початками в людській душі, а саме: розумним, лютим і надихаючим.

У підкріплення свого аристократичного ідеалу Платон пропонував вселяти громадянам міфи про те, як бог домісив у душі людей частки металів: у душі тих з них, що здатні правити і тому найбільш коштовні, він домісив золота, у душі їхніх помічників – срібла, а в душі хліборобів і

ремесників – заліза і міді. Якщо ж в останніх народиться дитина з домішкою шляхетних металів, то його перехід у вищі стани можливий тільки з ініціативи правителів.

Для Платона ідеальна будова держави, де кожен громадянин тотожний у своїх інтересах суспільному цілому, не являє собою ще особистості, що претендує на індивідуальну самоцінність і повну автономію у вчинках. У нього держава та громадянське суспільство представлені в єдиному, цілісному, нерозчленованому понятті.

Сутність філософського вчення Платона можна відобразити в таких положеннях:

1. Існує два світи: світ ідей і світ речей. Світ ідей – дійсний, справжній, вічний, висхідний. Світ речей – недійсний, залежний від світу ідей, він є хибним, недостовірним, несправжнім. Світ, в якому ми живемо, – нестабільний, змінний, знаходиться у невпинному русі, тоді, коли світ ідей – стабільний, постійний, вічний.

2. Кожна річ (світу речей) має свою назву, свою ідею, котра існує самостійно, незалежно від самої речі. Речі виникають і зникають, а ідеї, про речі залишаються завжди, вічно. Від ідей залежать всі предмети об'єктивної дійсності.

3. Кожна ідея про річ – це поняття про ці речі. Вони, як і самі ідеї, вічні. Поняття утворюється раніше, ніж сама річ. Поняття є передумовою речі, а не навпаки.

4. Кожна ідея – це сама сутність речі. Немає ідеї, отже, немає і ніякої сутності речі. Ідея речі і сутність речі – тотожні.

Таким чином, вчення Платона – це об'єктивний ідеалізм, оскільки світ речей, що чуттєво сприймається, сама матерія, розглядається ним як результат нематеріальних ідей, котрі передують речам і існують самі по собі, незалежно від людини і її свідомості.

На думку Платона, справжнє пізнання – це пригадування. Тому, щоб пізнати істину, необхідно зосереджуватися на своїй душі, котра є безсмертною, і котра може все згадати про “світ речей”. Отже, не треба діяти, пізнавати практично, а слід лише пригадати те, що знає твоя душа. Це ще один аргумент на користь його ідеалістичного вчення.

Платон – ідеаліст, характеризує буття як вічне, незмінне, пізнаване лише розумом. Буття – безтілесна ідея. Що б пояснити явище, треба знайти його ідею, тобто поняття: те постійне і стійке, що не дано чуттєвому сприйняттю.

Ідеєю всіх ідей виступає ідея добра як джерела істини, краси і гармонії (Бог і ідея добра дуже близькі). Тіло чоловіка – тимчасове вмістилище душі, яке складається з вогню, землі, води і повітря. Душа створена Богом. Душа ділиться на розумну (мислення) і нерозумну (почуття). Суть теорії пізнання: «знання – це згадування» того, що колись знала душу (світ ідей).

Література

1. Кривуля О.М. Філософія: навч. посібник. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. 592 с.
2. Симоненко С., Сулим О., Шмиголь М. Основи філософії. ЦНЛ. 2019. 412 с.
3. Філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. /Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б.Гаєвська та ін. – Київ: КНЕУ. 2019. 368 с.

Балагура О. О.

канд. філос. наук, доцент

доцент кафедри філософії та педагогіки

Середін Д. С. студ. III курсу

факультету транспортних та

інформаційних технологій

Національний

транспортний

університет

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Умови ринкової економіки в нашій країні, пов'язані зі все більш динамічними й непередбачуваними змінами, зі зростаючою конкуренцією як на ринку праці, так і на ринку освітніх послуг, поставили заклади вищої освіти (ЗВО) перед необхідністю не лише надавати студентам (здобувачам вищої освіти) професійну (професійно-технічну) підготовку, але й серйозно займатися питаннями їх працевлаштування і майбутньої кар'єри.

В умовах динамічних змін відбувається неминуча трансформація значущих для людини цінностей, мотивів, професійних позицій і переконань – як можливий шлях конструктивної активізації професійної реалізації особистості.

Самореалізація особистості являє собою структурне утворення, основними компонентами якого є інтернаціональність, процесуальність, результативність [3]. Тож професійна реалізація особистості на її життєвому шляху передбачає, на нашу думку, такі основні етапи: професійне самовизначення, професійне становлення у вибраній сфері діяльності, професійне зростання і розвиток компетенції. Проте, коли людина потрапляє в непрогнозовані кризові ситуації (втрата роботи, банкрутство підприємства або економічна криза країни взагалі), то вона уточнює та коректує процес професійної самореалізації, звертаючись до свого життєвого та професійного досвіду.

За інформацією Державної служби зайнятості населення м. Києва, щорічно за направленнями на роботу звертається більше тисячі молодих людей. Зазнають значні труднощі у працевлаштуванні бухгалтеря, юристи, економісти, менеджери, що спеціалізуються у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Проте підготовка фахівців із цих спеціальностей не лише не